

W/m
11 Artykułowa 46
WIADOMOŚCI

**ZWIĄZKU
POLSKICH ZRZESZEŃ TECHNICZNYCH
I ZWIĄZKU POLSKICH CZASOPISM
TECHNICZNYCH I ZAWODOWYCH**

ROK VIII

WARSZAWA, 16 sierpnia 1932 r.

Nr. 15

STOWARZYSZENIA TECHNICZNE ZRZESZONE:

Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie.
Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie.
Związek Polskich Inżyn. Kolejowych Krakowskie Tow. Techniczne.
Stow. Elektryków Polskich,
Polskie Stow. Inżyn. i Techn. województwa Śląskiego.
Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych.
Stow. Techników w Sosnowcu.
Stow. Techników Polskich w Wilnie.
Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Poznaniu.
Stowarz. Techników w Poznaniu.
Stowarzyszenie Techników województwa Lubelskiego.
Stowarzyszenie Inżynierów i Techników ziemi Radomskiej.
Wołyńskie Stowarzyszenie Techników w Łucku.
Związek Inżynierów Drogowych.

Stowarzyszenie Polsk. Inż. Przem. Naftowego w Borystawiu,
Sekcja Techniczna Towarzystwa Wiedzy Wojskowej.
Stowarzyszenie Techników Polskich w Bydgoszczy.
Związek Techników Polskich w Częstochowie.
Stow. Techników Polskich w Toruniu.
Kujawskie Stowarzyszenie Techników we Włocławku.
Koło Techników w Ostrowcu.
Koło Techn. w Starachowicach.
Stow. Techników w Grudziądzu.
Stowarzyszenie Techników województwa Kieleckiego.
Stowarzyszenie Inżynierów Polaków w Ameryce,
Stowarzyszenie Techn. Okręgu Skarżysko-Kamienna.
Koło Architektów w Warszawie.
Związek Inżynierów Chemików Rzezypospolitej Polskiej.

T R E Ś Ć :

Samowystarczalność włókiennicza a kryzys gospodarczy (Referat p. prof. Wł. Bratkowskiego wygłoszony na XIV Zjeździe Delegatów Z. P. / Z. T. A—93

TREŚĆ KRONIKI TECHNICZNEJ NR. 5

Autobusy na szynach opatrzone oponami pneumatycznymi syst. „Michelin” 25
Geneza statystyki kosztów własnych w organizacji przemysłowej . 27
(Treść Kroniki Technicznej Nr. 5 — patrz str. 2)

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 5.
Konto czekowe P. K. O. 5878.

OGŁOSZENIA: $\frac{1}{4}$ str. 140 zł., $\frac{1}{2}$ str. 85 zł., $\frac{3}{4}$ str. 55 zł., $\frac{1}{8}$ str. 30 zł., $\frac{1}{16}$ str. 18 zł.
Prenumerata za kwartał zł. 1. Cena Nr. 15 — 25 gr.

Członkowie Zrzeszonych Stowarzyszeń wpłacają ulgową prenumeratę przez swe Stowarzyszenia.

Za prenumeratę dodatku Kroniki Technicznej 4 zł. kwartalnie
Cena pojedynczego numeru 1. — zł.

Lotnisko morskie,	29
Beryl i jego stopy	29
Grafit koloidalny	30
Twarde stopy srebrne do spawania	31
Odporne na ogień żeliwo	32

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW POLSKICH

w Warszawie

KONTO — P. K. O. Nr. 128.

KOMUNIKAT KANCELARJI

Kancelarja Stowarzyszenia Techników Polskich w Warszawie w celach rejestracyjnych prosi tych P. P. Członków, którzy w chwili obecnej są bez pracy, o jaknajszybsze zgłoszenie w kancelarji następujących danych:

1. Imię i nazwisko,
2. Adres,
3. Wiek,
4. Specjalność,

Od jakiej daty pozostaje bez pracy.

Rejestracja bezrobotnych inżynierów

XIV Zjazd Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych, który odbył się dnia 10 i 11 kwietnia b. r. w Warszawie uchwalił w sprawie bezrobocia w Polsce i położenia inżynierów i techników na tle kryzysu aby poszczególne Stowarzyszenia Zrzeszone zebrały ze swych terenów statystykę bezrobotnych inżynierów zrzeszonych jak i nie zrzeszonych przekazując te wykazy Zarządowi Z. P. Z. T.

Podając do wiadomości ogółu inżynierów i techników Zarząd Z. P. Z. T., uprasza o możliwie rychłe zgłoszenie się osobiste lub piśmienne wszystkich inżynierów również nie zrzeszonych pozostających bez pracy do najbliższych Stowarzyszeń Zrzeszonych, które wykazy prześlą Zarządowi Z. P. Z. T.

Równocześnie zaznacza się, że ze względu na planowaną akcję i wszczęte kroki u czynników miarodajnych, faktyczne przedstawienie obecnej sytuacji poparte być musi zgłoszeniami w s z y s t k i c h znajdujących się bez pracy. Uchylanie się zatem poszczególnych osób od zgłoszenia się może przynieść szkodę sprawie ogólnej. Przy zgłoszeniach piśmennych uprasza się o podanie specjalności, oraz dat osobistych.

Sekretarjat Zarządu
Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.

Samowystarczalność włókiennicza a kryzys gospodarczy.

Referat p. Profesora Władysława Bratkowskiego wygłoszony dnia 11 kwietnia b. r. na XIV Zjeździe Delegatów Z. P. Z. T.

I.

Pod względem znaczenia w gospodarce narodowej włókiennictwo ustępuje tylko branżom spożywczej i budowlanej. Uwidacznia się to najlepiej w udziale, jaki posiadają koszty żywności, mieszkania i odzieży w budżecie wydatków obywatela polskiego. Według danych G. U. ST. wydaje Polak 54,2% swych dochodów na żywność, 24,2% na mieszkanie a 9,2% na odzież.

O ile potrzeby społeczne w zakresie środków żywności i budownictwa całkowicie pokrywane są przez produkcję własną, o tyle włókiennictwo stanowi niestety poważnie ujemną pozycję w bilansie naszej gospodarki narodowej.

W przeciągu ostatnich pięciu lat przywóz tekstyliów stanowił 27% naszego ogólnego importu towarowego, wywóz natomiast tylko 7% naszego eksportu. Saldo ujemne obrotów surowcami i wyrobami włókienniczymi wynosił w tych latach przeciętnie 518 milionów złotych, w czem 88% stanowią surowce.

Ze pod względem surowców włókienniczych zależni jesteśmy od zagranicy, jest rzeczą każdemu wiadomą i zrozumiałą, nie każdy natomiast wie, że i pod względem wyrobów gotowych nie pokrywamy własną produkcją całkowitego naszego zapotrzebowania wewnętrznego. W ostatnich trzech latach niedobór nasz w przędzy, tkaninach i konfekcji wynosił przeciętnie 51 milionów złotych. Niedobór ten głównie zawdzięczamy bawełnictwu i jedwabnictwu, podczas gdy obroty w zakresie wyrobów wełnianych były wybitnie dodatnimi.

Wobec ujemnej roli, jaką włókiennictwo w naszym bilansie handlowym odgrywa, niesłychanej wagi nabiera problem samowystarczalności włókienniczej. Zdawałoby się, że jest on w sensie pozytywnym nie do rozwiązania, bowiem 88% naszego importu włókienniczego dotyczy surowców, których w kraju nie produkujemy. Sprawa komplikuje się jeszcze przez to, że naczelną rolę w produkcji i konsumpcji włókienniczej przypada bawełnie, która ze względów klimatycznych dla produkcji krajowej wogóle nie jest dostępną.

Ze ekonomiści nasi i oficjalne czynniki gospodarcze Państwa zagadnienia samowystarczalności włókienniczej nie mogli rozpatrywać od strony krajowej produkcji surowca, polega właśnie na tem, że 60% przemysłu włókienniczego przypada na bawełnictwo,

które przez odcięcie dowozu bawełny musiałyby ulec unieruchomieniu, skoro na maszynach przedzalniczo-bawełnianych tylko bawełnę względnie surowiec podobny do niej przerabiać można.

II.

Aż do końca wieku 18-go względnie początku 19-go, kiedy zastosowanie parowej siły dało początek produkcji mechanicznej i żegludze parowej, stwarzając podstawy dla radykalnej przemiany gospodarki światowej, poszczególne narody z konieczności posilkować się musiały lokalnymi surowcami włókienniczymi. Europa miała więc swoją wełnę, swój len i swoje konopie, które to surowce całkowicie zaspakajały potrzeby naszego kontynentu.

Bawełnę, jako surowiec, zaczęto sprowadzać z Indyj Wschodnich do Hiszpanji dopiero w 16-ym stuleciu, lecz zrazu w małych bardzo ilościach. Technika przedzenia tego wybitnie krótkwłóknistego przedziwa nie była tu znaną i nie była też łatwą. Z Hiszpanji przedostała się znajomość techniki tej do Wenecji, a stąd do Holandji i Anglii, gdzie około połowy 18-go stulecia bawełna przerabiała się już masowo sposobem nożno-ręcznym na kołowrotkach. Rozwijająca się żegluga oraz opanowanie przez Anglię bogatych w surowce kolonij sprzyjały coraz to obfitszemu zaopatrywaniu Europy w egzotyczne surowce włókiennicze. Lecz opanowanie świata przez nie nie byłoby łatwym, względnie wogóle nie byłoby możliwym, gdyby nie mechanizacja ich przeróbki, dokonana przez Anglię w drugiej połowie 18-go stulecia.

Około 1780 roku mechanizacja przedzenia wełny i bawełny była w głównych zarysach ukończoną, a pierwsze maszyny, pozwalające poruszać kilkadziesiąt względnie nawet kilkaset wrzecion równocześnie, nazywają się dziś jeszcze w literaturze włókienniczej świata „watermaszynami“ czyli przedzarkami wodnymi, ponieważ pędzone były siłą wodną.

Mechanizacja ta dotyczyła zrazu wyłącznie przeróbki bawełny i wełny, które to surowce mogły być sprowadzane masowo z kolonij, nie obejmowała zaś lnu. Genjusz angielski okazał tu instynkt dziejowy jedyny w swoim rodzaju. Owe dziesiątki lat trwające, najwyższego podziwu godne, wysiłki nad mechanizacją przedzalnictwa skierowane były, z pewnością nie bez wyraźnego celu gospodarczo-narodowego, przedewszystkiem na bawełnę, bowiem Anglja, dzięki swym posiadłościom zamorskim, wyłącznie niemal podówczas dysponowała surowcem bawełnianym.

Parowa żegluga i zmechanizowanie przeróbki bawełny i wełny uczyniły dopiero cennym opanowanie przez Anglię dróg morskich i kolonij, umożliwiając eksploatację ich przez dostarczanie masowo z surowców kolonialnych produkowanych towarów. Ręczny ich przerób nie dawał żadnych szans wzajemnej wymiany, bowiem ręczna robota mogła być lepiej i taniej wykonywaną w kolonjach. Bez techniki posiadanie kolonij mogło się stać raczej źródłem zubożenia metropolji, bowiem przyczyniłoby się do zalewania kraju różnymi towarami kolonialnymi i surowcami, bez możności zbilansowania tego przywozu.

Anglja wyczuła instynktownie, jakie bogactwo zdobyła w technice, to też pilnie strzegła, by się tajemnice jej wynalazków nie przedostały na ląd europejski. Przez krótki czas karała Anglja

nawet śmiercią zdradę swych wynalazków, a do 1848 roku eksport maszyn włókienniczych był zakazany. To też w pierwszych dziesiątkach lat rozwoju swej techniki zalewała Anglja nietylko kolonje, lecz i kontynent europejski tanio produkowanymi płótnami bawełnianemi, ciągnąc stąd niezmierne bogactwa. W końcu jednak spostrzegła się Anglja, że trzymając źródła surowców włókienniczych i handel niemi w swych rękach, miała interes w tem, aby przy rozwoju techniki w krajach europejskich stać się dostawcą maszyn włókienniczych i zarabiać na możliwie szerokim handlu i przewozie surowców z kolonij.

To też, w dążeniu swem do obalenia potęgi światowej Anglii, zauważył Napoleon odrazu, że najdotkliwszym ciosem, jaki mógł potężyć brytyjskiej zadać, musiała być blokada kontynentalna, uniemożliwiająca jej handel z Europą. Ale Europa przywykła już do fabrycznych wyrobów włókienniczych, sprowadzanych z Anglii, naturalną przeto konsekwencją wojny handlowej było ogłoszenie przez Napoleona konkursu na zmechanizowanie przeróbki lnu. Konkurs ten dał w wyniku wynalazek Girarda, dokonany w roku 1810-ym, wyzyskany jednak głównie znów przez Anglików po upadku Napoleona. Girard z inicjatywy rządu Królestwa Kongresowego pobudował przed rokiem 1830-ym mechaniczną przędzalnię lnu w Żyrardowie.

Wynalazki Girarda nie były jednak w stanie zatrzymać zwycięskiego pochodzenia bawełny poprzez cały wiek 19-ty aż do naszych dni.

Dzięki swym znakomitym własnościom technologicznym, umożliwiającym tani przerób fabryczny, bawełna w wolnym współzawodnictwie międzynarodowym pobiła len na głowę, tak że obecnie na 6 milj. ton zużycia bawełny, przerabia się fabrycznie nie więcej jak 600000 ton lnu.

Mechanizacja przerobu lnu, nie będąc w stanie zahamować cofania się lniarstwa na rzecz o 40 lat wcześniej zmechanizowanego bawełnictwa, wprowadziła na rynek europejski drugiego mniej groźnego konkurenta lnu i konopi, mianowicie jutę. Len, wyparty przez bawełnę głównie z produkcji wyrobów cienkich, trzymał się przez dłuższy czas w produkcji płóci: opakunkowych i workowych. Skoro tylko mechanizacja lnu była ukończoną, pojawiła się poraz pierwszy w roku 1832-ym, w fabrykach szkockich, włókno jutowe, produkowane do dziś dnia wyłącznie w bengalskiej prowincji Indyj Wschodnich. Do tego czasu juta była przedziwem o lokalnym znaczeniu, odtąd dzięki tanioci swej i możliwości przerobu mechanicznego stać się miała włóknem uniwersalnym we włókiennictwie opakunkowym.

Zrazu nie umiano przerabiać juty samej, a tylko łącznie z lnem lub konopiami. Inwazja juty szła zrazu opornie, nietylko dlatego, że przedziwo to jest z natury słabe i marne, ale że skutkiem nakrapiania go w procesie przedzenia emulsją tranu, zachowuje w użyciu pewien nieprzyjemny odór. Opór konsumpcji względem juty został definitywnie przełamany, gdy w roku 1845-ym pewna kompanja holenderska zdecydowała się użyć worków jutowych do importu kawy z Archipelagu Malajskiego. Odtąd już szła juta zwycięsko naprzód do dnia dzisiejszego, kiedyto panuje niepodzielnie w przemyśle workowym.

Biedne, choć znakomite konopie nasze, wypierane z przemysłu workowego, trzymały się bezkonkurencyjnie jeszcze kilkadziesiąt lat w przemyśle powroźniczym, ale i w tę dziedzinę wtargnęły w latach 70-tych i 80-tych konopie egzotyczne, tak zwane twarde: manilla i sizal. Dziś i powroźnictwo przeważnie pracuje na konopiach twardych, a na 200000 ton konopi europejskich (poza Rosją) zużywa się w światowym przemyśle powroźniczym 400000 ton manilli i sizalu.

Także przemysł wełniany, operujący najszlachetniejszym surowcem masowego spożycia, opanowany jest w przeważającej mierze przez przedziwo kolonialne, pochodzenia głównie australijskiego, południowo-afrykańskiego i argentyńskiego.

Rozległe pastwiska suche umożliwiają tam tanią produkcję znakomitej wełny. Na 1480000 ton rocznej produkcji światowej produkuje obecnie Europa razem z Rosją europejską około 360000 ton, czyli niespełna 25%, w tem Polska około 3500 ton.

Europa została wreszcie nawiedzona inwazją arystokracji włókienniczej, jaką jest bezsprzecznie przedziwo jedwabne. Produkcja jedwabiu zdomowała się w Chinach 2700 lat przed narodzieniem Chrystusa i przez 3000 lat poza granice Chin wogóle nie wychodziła. Do Europy hodowla jedwabnika morwowego przedostała się za pośrednictwem Maurów, którzy w 12-ym wieku zaprowadzili ją w Hiszpanji. W 13-ym wieku zaaklimatyzowała się we Włoszech, a jeszcze później we Francji. Obecnie w handlu światowym mamy tylko około 2600 ton surowca jedwabniczego, z czego Europa produkuje około 4000 ton. Produkcja Chin i Japonji jest daleko większa, lecz statystycznie nie ujawniona.

III.

Z krótkiego powyższego szkicu historycznego wynika jasno, że włókienniczy przemysł światowy opanowany jest prawie niepodzielnie przez surowce pochodzenia pozaeuropejskiego. Stan ten z punktu widzenia dobrobytu naszego kontynentu, nie mógł tak długo budzić żadnych zastrzeżeń, jak długo odbywała się niekrepowana wymiana europejskich wyrobów gotowych na surowce kolonialne. Stwierdzić jednak wypada z całą dobitnością, że stan taki nie mógł trwać wiecznie, a ustępować musiał w miarę rozprzestrzeniania się techniki na kraje, posiadające własny surowiec włókienniczy.

Jakoż dążność krajów produkujących surowce włókiennicze do przerabiania ich we własnych fabrykach, datuje się już z czasów przedwojennych, a została znakomicie spotęgowana w następstwie wojny światowej.

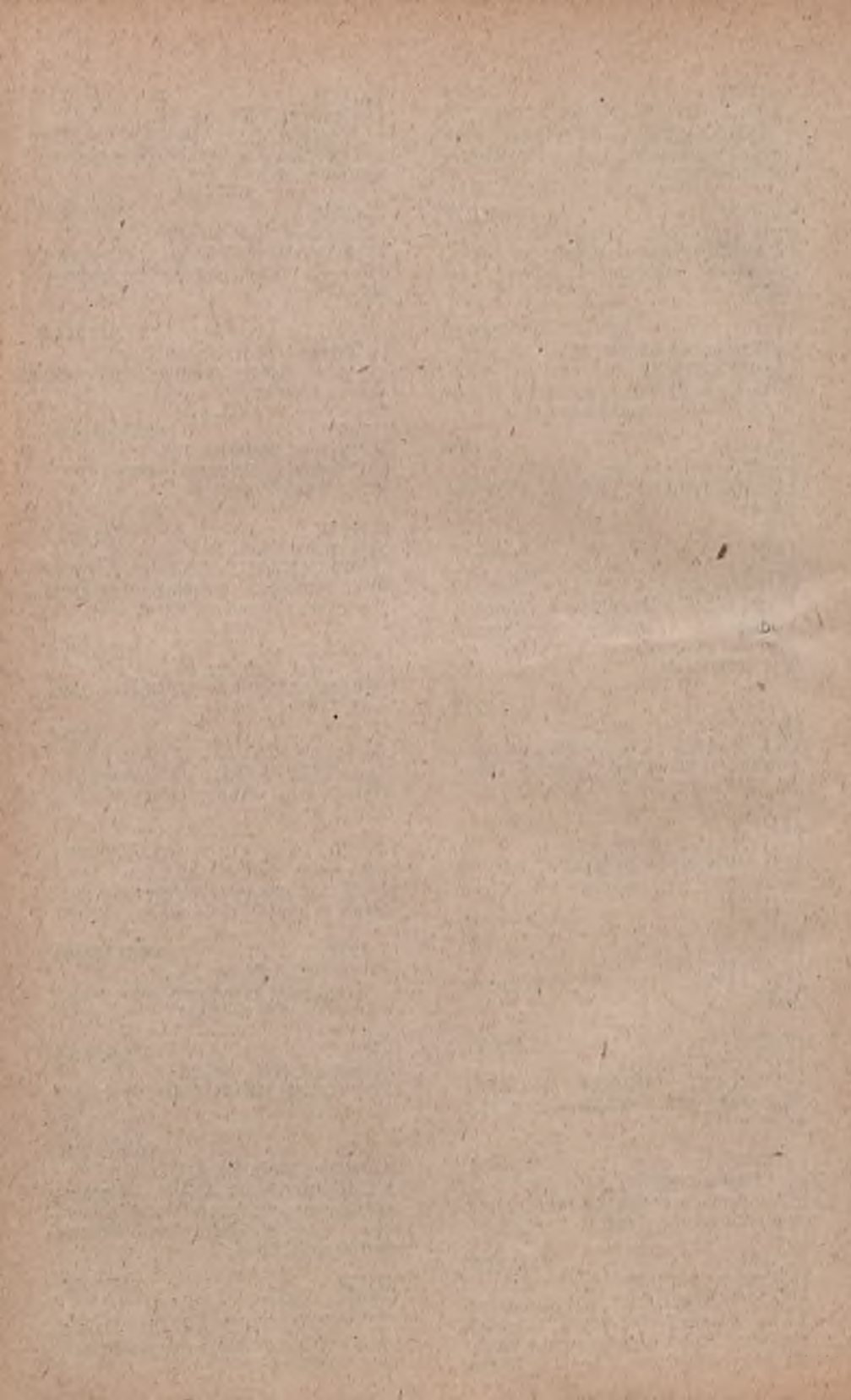
Po wojnie Anglja, posiadająca 60 milionów wrzecion bawełnianych na 165 milj. stanu światowego, niema co począć ze swoim przemysłem bawełnianym, bowiem Indie i Chiny ograniczają świadomie, częściowo zaś z biedy ograniczać muszą zakupy swe w Anglji, rozwijając równocześnie, swój własny przemysł bawełniano-przetwórczy. W jak forsownej mierze to czynią, wynika choćby z tego, że przerób włókienniczy w krajach zamorskich, posiadających własny surowiec włókienniczy, stanowił w latach 1926/1928 — 218% brutto produkcji przedwojennej, podczas gdy

Polska Bibliografia Techniczna.

- P** 1931 351.7:621.9
B Przgl. Techn. Nr. 13
T SAWIN N. N. prof. Tolerancje gwintów. Projekt I S A międzynarodowych tolerancji metrycznych 2100sl. 4 rys. 1 tabl.
- P** 1931 531.2
B Przgl. Techn. Nr. 13
T VETULANI K. F. Wartość siły podłużnej podczas powstawania wyboczenia. 380 sl.
- P** 1931 351.7:621.9
B Przgl. Techn. Nr. 14
T MOSZYŃSKI WACŁAW inż. W sprawie projektu międzynarodowego układu pasowań. 1750 sl.
- P** 1931 628.5
B Przgl. Techn. Nr. 15
T SILBERSTEIN J. inż. Elektryczne oczyszczanie gazów przemysłowych. 2940 sl. + 11 rys.
- P** 1931 621.794:699
B Przgl. Techn. Nr. 15
T KRAUZE LEONARD inż. O czerpieniu żelaza i stali. 1980 sl. + 2 rys.
- P** 1931 624.2
B Przgl. Techn. Nr. 15
T CIEŚLEWSKI E. inż. Katowice. Katastrofa w Gartz nad Odrą (wyciąg z art. Leopolda Herzki, Wiedeń z czas. Zft. d. Oest. Ing. u. Arch.) 1610 sl. + 6 rys.
- P** 1931 624.209:42
B Przgl. Techn. Nr. 16
T HUBER M. T. prof. dr. O naprężeniach dopuszczalnych wałków łożyskowych dźwigarów mostowych. 1350 sl. + 9 rys.
- P** 1931 691.3:620.1
B Przgl. Techn. Nr. 16
T FILIPOWSKI F. Wytrzymałość betonu oraz żuza wielkopieczowego przy wysokich temperaturach. 1440 sl. + 1 tabl.
- P** 1931 92 (Parsons Chartes A.)
B Przgl. Techn. Nr. 17
T STEFANOWSKI B. prof. dr. inż. Śp. Charles A. Parsons (1854—1931). 930 sl. + 1 rys.
- P** 1931 620.9 (063)
B Spraw. Pol. Kom. En. Nr. 11 — 16
T (Przgl. Techn. Nr. 16)
 Proponowane zamiary w organizacji zjazdów Wszechświatowej Konferencji Energetycznej. 1280 sl.
- P** 1931 669.71
B Przgl. Techn. Nr. 18 — 19
T ŁOSKIEWICZ WŁADYSŁAW inż. prof. Akad. Gór. w Krakowie. O konieczności stworzenia przemysłu aluminiowego w Polsce. 1200 sl. + 1 tabl.
- P** 1931 669.71
B Przgl. Techn. Nr. 18 — 19
T WASILEWSKI L. dr. inż. O metodach produkcji aluminium ważnych dla Polski. 3200 sl. + 5 tabl.
- P** 1931 621.78:669.71
B Przgl. Techn. Nr. 18 — 19
T SZCZAWIŃSKI ST. kand. nauk przyrod. Termiczna obróbka stopów aluminiowych, ze szczególnem uwzględnieniem stopów odlewniczych. 2100 sl. + 9 rys.
- P** 1931 621.7:669.71/2
B Przgl. Techn. Nr. 18 — 19
T SZULC S. inż. Obróbka mechaniczna stopów lekkich. 1800 sl.
- P** 1931 621.791.052:669.71/2
B Przgl. Techn. Nr. 18 — 19
T DOBROWOLSKI ZYGMUNT inż. Warszawa. Spawanie lekkich stopów. 2640 sl. + 23 rys.
- P** 1931 669.71/72:629.13
B Przgl. Techn. Nr. 18 — 19
T PERCHOROWICZ E. inż. met. Lekkie stopy odlewnicze stosowane w lotnictwie. 1400 sl.

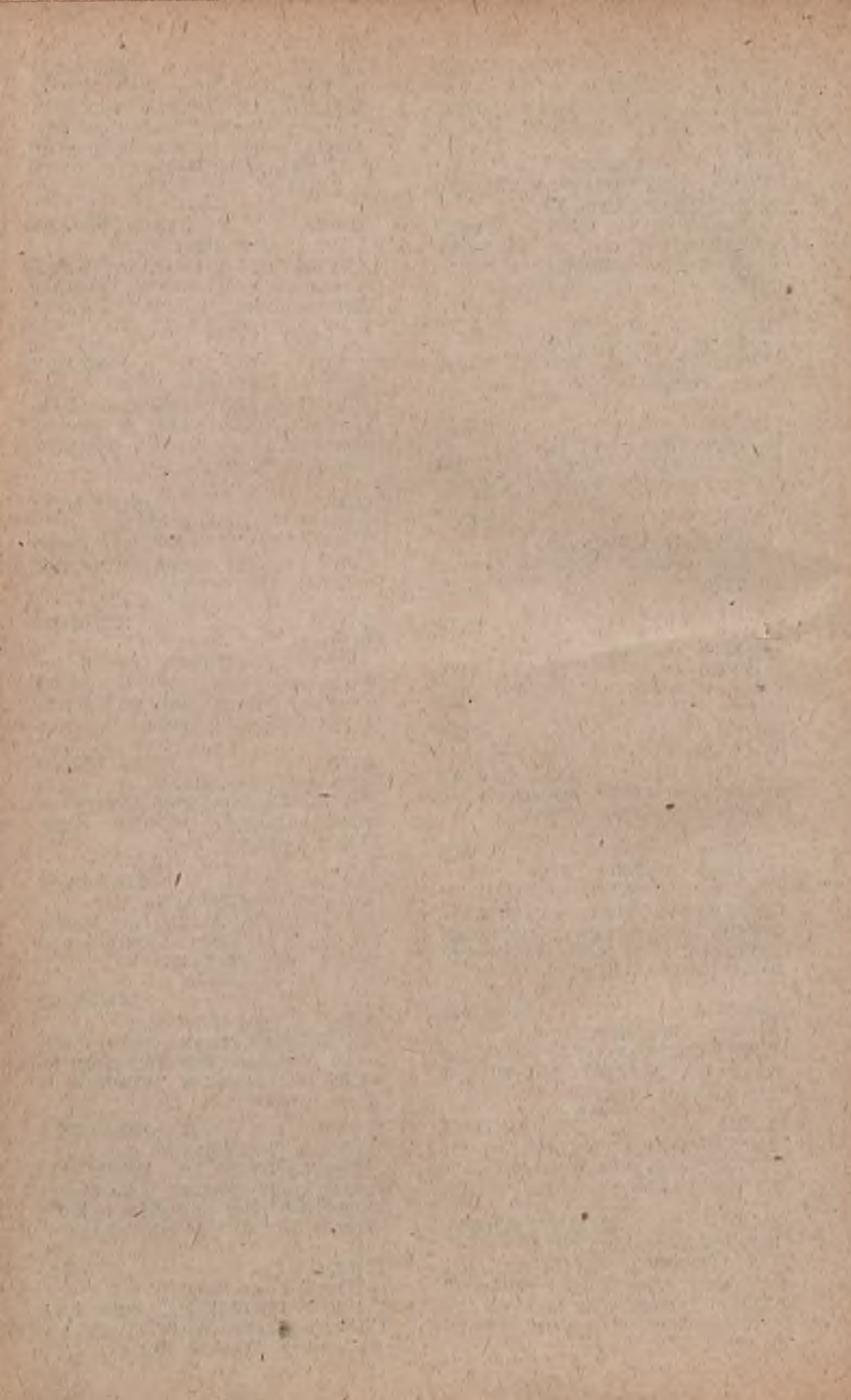
- P** 1931 338:62.007
B Spraw. i Prace P. K. En. Nr. 17 —
T 20. (Przegl. Techn. Nr. 20)
 KLARNER CZESŁAW inż. prezes
 Izby Handlowo-Przm. w Warszawie.
 Nakazy chwili obecnej dla inżyniera.
 1080 sl.
- P** 1931 621.209.2
B Przegl. Techn. Nr. 20
T RYBCZYŃSKI M. prof. Warszawa.
 Rozmieszczenie zakładów wodnych w
 województwie kieleckim. 630 sl.
- P** 1931 338:62.007
B Przegl. Tehn. Nr. 21 — 22
T CZOCHRALSKI JAN dr. h. c. prof.
 Pol. Warsz. O zadaniach inżyniera
 w dobie ' kryzysu gospodarczego.
 1800 sl. 4 rys. + 1 tabl.
- P** 1931 531.78:621.43
B Przegl. Techn. Nr. 21 — 22
T SZAWŁOWSKI KAZIMIERZ inż.
 Grudziądz. Indykatory do szybkobież-
 nych silników spalinowych. 780 sl. +
 5 rys.
- P** 1931 539.4
B Przegl. Techn. Nr. 21 — 22
T ZAGOZDZIŃSKI S. Wytrzymałość
 części, składanych według norm pas-
 owań włączanych. 1080 sl. + 3 rys. +
 4 tabl.
- P** 1931 92 (Sosnowski Kaz. inż.)
B Przegl. Techn. Nr. 21 — 22
T PAWŁOWSKI ALEKSANDER inż.
 Inż. Kazimierz Sosnowski. Z powodu
 50-lecia pracy społecznej i zawodowej.
 1400 sl. + 1 fot.
- P** 1931 669.9:669.018.25
B Przegl. Techn. Nr. 23 — 24
T FESZCZENKO-CZOPIWSKI I. dr.
 inż. (Zakład Badawczo-Doświadczalny
 Huty „Pokój”). Podstawy teoretyczne
 do klasyfikacji stali specjalnych. 2240
 sl. + 12 rys.
- P** 1931 624.01(64)
B Przegl. Techn. Nr. 23 — 24
T PERCHOROWICZ E. inż. Wystawa
 lekkich konstrukcyj metalowych w
 Warszawie 9 — 24 maja 1931 r. 1060
 sl. + 8 rys.
- P** 1931 338.5:621.311
B Spraw. i Prace P. K. En. Nr. 21 —
T 24 (Przegl. Techn. Nr. 23 — 24)
 ALTERBERG M. inż. Wpływ spółczyn-
 nika robocizny w formule zmienności
 na wysokość taryf elektrycznych. 1980
 sl. +2 tabl.
- P** 1931 627.3
B Przegl. Techn. Nr. 25 — 26
T RZESZOTARSKI BOLESŁAW inż.
 Niektóre dzwigi przeladownicze w por-
 cie gdyńskim. 1360 sl. + 12 rys.
- P** 1931 669.9(7)
B Przegl. Techn. Nr. 25 — 26
T JASIEWICZ Z. inż. met. Laborato-
 rja metaloznawcze w Stanach Zjedno-
 czonych A. P. 2160 sl.
- P** 1931 661.5:669.14
B Przegl. Techn. Nr. 27 — 28
T HACKIEWICZ B. inż. Z badań nad
 azotowaniem stali. 2000 sl.
- P** 1931 620.9(062)
B Spraw. i Prace P. K. En. Nr. 25—
T 26 (Przegl. Techn. Nr. 25 — 26)
 Sprawozdanie z działalności P. K. En.
 w okresie od 1. IV. — 31. III 1931 r.
 910 sl.
- P** 1931 624.012.4
B Przegl. Techn. Nr. 29—30 i 31—32
T CHMIELOWIEC. Uproszczona teo-
 rja żelbetowych belek teowych.
- P** 1931 621.3(47)
B Przegl. Techn. Nr. 29 — 30
T SILBERSTEIN I. inż. Elektryfikacja
 Rosji Sowieckiej.
- P** 1931 621.13
B Przegl. Techn. Nr. 27—28 i 29—30
T ODLANICKI-POCZOBUT inż. W
 sto lat po sukcesach rakiety Stephen-
 sona. Szkic postępów budowy parowo-
 zów w latach 1929 —1930.
- P** 1931 621.9
B Przegl. Techn. Nr. 31 — 32
T BURNAT L. inż. Nowsze zagadnie-
 nia budowy obrabiarek.
- P** 1931 69 (064)
B Przegl. Techn. Nr. 31 — 32
T ŻENCZYKOWSKI W. inż. Wystawa
 Budowlana w Berlinie.
- P** 1931 621.74:662.7
B Przegl. Techn. Nr. 33 — 34
T PISEK FR. dr. górn. prof. Czecho-
 słowacja. O próbach topienia w żeli-
 wiakach koksem z koksarni „Franci-
 sek” w Morawskiej Ostrawie.
- P** 1931 621.74
B Przegl. Techn. Nr. 33 — 34
T GIERDZIEJEWSKI K. inż. Warsza-
 wa. Próba systematyki braków w od-
 lewniach.

- 1931 669.3
Przegl. Techn. Nr. 33 — 34
P B T SZCZAWIŃSKI ST. kand. nauk przyr. Warszawa. O kowalności stopów miedzi.
- 1931 338:621.74
Przegl. Techn. Nr. 33 — 34
P B T BUZEK J. inż. Węgierska Górka. Struktura gospodarcza odlewni polskich.
- 1931 624.093
Przegl. Techn. Nr. 35 — 36
P B T WIERZBICKI W. dr. inż. prof. S. G. G. W. Dźwigary załamane w płanie o zmiennym kącie załamania.
- 1931 695
Przegl. Techn. Nr. 35 — 36
P B T DRZEWIECKI PIOTR. Pokrycia płaskie.
- 1931 669.5:655.2
Przegl. Techn. Nr. 35 — 36
P B T BARTUSKA R. E. i ZALESIŃSKI E. dr. Laborat. Metaloznaw. Walcowni Metali S. A. Dziedzice. O zdatności cynku oraz stopów cynkowych do celów chemigrafji.
- 1932 622.323.2
Przemst. Naft. Nr. 4—5
P B T CZĄSTKA JAN. Zagadnienie pompowania o małej ilości skoków (Slow Speed Pumping). 2800 sl. + 7 rys.
- 1932 622.337.3
Przemst. Naft. Nr. 4
P B T ŁAHOCIŃSKI ZYGMUNT dr. O asfaltach i rop małopolskich. 660 sl. + 1 tabl.
- 1932 92:622
Przemst. Naft. Nr. 4
P B T S. P. INŻ. LUDWIK STOCKER. 560 sl. + 1 rys.
- 1932 621.3:622.323
Przemst. Naft. Nr. 5
P B T MIKUCKI KORWIN ANDRZEJ. Elektryfikacja kopalni Wańkowa. 1820 sl. + 9 rys.
- 1932 665(438)
Przemst. Naft. Nr. 5
P B T Sytuacja w przemyśle rafineryjnym w styczniu 1932 r. 600 sl.
- 1931 622.323.2
Przemst. Naft. Nr. 18, 19 i 20.
P B T KLIMKIEWICZ WŁADYSŁAW inż. S. A. „Pionier”. Przyczyny zanikania produkcji ropy w odwiarcie i środki dla jej podniesienia. 3240 sl. + 10 rys.
- 1931 622.323.2
Przemst. Naft. Nr. 18
P B T RACHWAŁ STANISŁAW inż. Boryslaw. Nowy sposób czyszczenia ropy naftowej. 960 sl.
- 1931 665.521.2
Przemst. Naft. Nr. 18
P B T BÓBR WACŁAW inż. Warszawa. Benzyna jako materiał popędowy. 840 sl.
- 1931 622.323.2
Przemst. Naft. Nr. 18
P B T M. F. Asfalty krajowe i ich zastosowanie. 1650 sl.
- 1931 665.5:38(438)
Przemst. Naft. Nr. 18
P B T Trudności eksportu naftowego przez Gdańsk. 1600 sl.
- 1931 338.8:665
Przemst. Naft. 19
P B T MIKUCKI TADEUSZ dr. Krajowe Tow. Naftowe. Wspólna organizacja przemysłu naftowego. 900 sl.
- 1931 665.521.2
Przemst. Naft. Nr. 19
P B T KOWALEWSKI KONRAD. Benzyna. 2240 sl.
- 1931 665.4
Przemst. Naft. Nr. 19 i 20
P B T KATZ EDWARD inż. Drohobycz. Krystalizacja parafiny. 3000 sl. + 5 tabl. + 18 rys.
- 1931 665.5:38(1931)
Przemst. Naft. Nr. 19
P B T IG. SA. Sytuacja eksportowa polskiego przemysłu naftowego. 1190 sl.
- 1931 338:665.4(438)
Przemst. Naft. Nr. 19
P B T Sytuacja w przemyśle rafineryjnym w sierpniu 1931 r. 480 sl.
- 1931 338.6:665.4
Przemst. Naft. Nr. 20
P B T WYGARD IGNACY dr. Problemy naftowe. 1920 sl.
- 1931 666.9:622.24
Przemst. Naft. Nr. 20 i 21
P B T CZEPIELEWSKI LEON. Warszawa. Cement jako tworzywo do zamykania wód wglębnych w otworach wiertniczych. 3200 sl.
- 1931 338:665.4
Przemst. Naft. Nr. 20 i 21
P B T MIKUCKI TADEUSZ dr. Dalsze prace nad konsolidacją przemysłu naftowego. 990 sl.

- P** 1931 622.24:339.6
B Przemśl. Naft. Nr. 21
T Biuro Techniczno-Badawcze Stow. Pol. Inż. Przemśl. Naft. Kontrukcyjne rozwiązanie normalnego żórawia lino-wo-żerdziowego. 1120 sl. + 13 rys.
- P** 1931 663.5
B Przemśl. Naft. Nr. 21
T JAKUBOWICZ W. dr. inż. Oznaczenie wody w mieszkankach alkoholowych. 900 sl. + 1 rys.
- P** 1931 336.1:625.7
B Przemśl. Naft. Nr. 22
T T. N. Państwowy Intytut Drogowy. 1400 sl.
- P** 1931 531.7
B Przemśl. Naft. Nr. 22
T KOŁODZIEJ WŁADYSŁAW inż. Mierzenie gazu ziemnego zapomocą zwężeń przekroju. 2160 sl. + 12 rys.
- P** 1931 622.1:623.323
B Przemśl. Naft. Nr. 22
T WYSZYŃSKI O. W. Oznaczenie odległości szybów na złożach gazowych. 1190 sl. + 4 rys.
- P** 1931 92 (Wł. Długosz)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T Prezes Władysław Długosz. Życiorys. 1330 sl. + 1 rys.
- P** 1931 92:622.323(438)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T Obrazki z dawnego Borysławia. 7770 sl.
- P** 1931 92 (Wł. Długosz)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T BARTOSZEWICZ STEFAN dr. Warszawsza. Władysław Długosz. Ze wspomnień i obserwacji osobistych. 1610 sl. + 1 rys.
- P** 1931 92:622.323
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T BATUKIEWICZ FRANCISZEK. Tu-
 stanowice. Moja praktyka u p. Długo-
 sza. 1400 sl. + 1 rys.
- P** 1931 92:622.323
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T SZELIGA-ŻYCHLIŃSKI FRANCISZEK
 Lwów. Moje wspomnienia.
- P** 1931 92:622.323
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T KAUFMAN GEO. Z minionych cza-
 sów.
- P** 1931 92:622.323(438)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T SCHÄTZEL STANISŁAW dr. Z
 dawnych dziejów Borysławia.
- P** 1931 622.323(063)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T SULIMIRSKI STEFAN inż. Lwów.
 Twórcza inicjatywa (Z okazji V Zjaz-
 du Naftowego we Lwowie).
- P** 1931 622.323(063)
B Przemśl. Naft. Nr. 23
T Streszczenie referatów zgłoszonych
 na V Zjazd Naftowy.
- P** 1931 92:622.323
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T Jubileusz 45-lecia pracy Prezesa
 Długosza.
- P** 1931 622.323(063)
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T Sprawozdanie z V Zjazdu Naftowe-
 go.
- P** 1931 553.982(063)
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T Sprawozdanie z III Zjazdu Geolo-
 giczno-Naftowego.
- P** 1931 553.982
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T GAWLIŃSKI MICHAŁ inż. Dasza-
 wa. O niektórych czynnikach wpływa-
 jących na wydatek szybów ropnych.
- P** 1931 614.8
B Przemśl. Naft. Nr. 24
T PIONCZYK JULJUSZ inż. Zwalcza-
 nie ważniejszych niebezpieczeństw w
 zakładach przemysłowych. (Hutnik
 zesz. 9 1931 r.)
- P** 1931 347.7:622
B Przegl. Gór.-Hutn. Nr. 2
T ZARAŃSKI JAN inż. Dekret o pra-
 wie górniczem. 5400 sl.
- P** 1931 622.1:622.33
B Przegl. Gór.-Hutn. Nr. 1 i 2
T RÓŻYCKI GUSTAW inż. gór-
 niczy. Analiza pracy w przodku
 górniczym i jej dróg rozwojowych.
 9070 sl. + 17 rys. + 11 tabl.
- P** 1931 600.15:621.783
B Przegl. Gór.-Hutn. Nr. 1 i 2
T i z r. 1930 Nr. 10 i 11
 LUDKIEWICZ ADAM. Akademia Gór-
 nicza, Kraków. Zagadnienia ruchu ga-
 zów gorących w piecach metalur-
 gicznych.

- P** 1931 622.7:622.333
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 3
T FRYCZ FELIKS inż. górn. O płózcach strumienionych „Rheo”. 3200 sl. + 13 rys.
- P** 1931 622.366 (45)+622.366(438)
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 3
T BOLEWSKI ANDRZEJ. Włoskie górnictwo siarkowe, a zagadnienie uruchomienia kopalni siarki w Polsce. 5470 sl. + 10 rys. + 3 tabl.
- P** 1931 669.913.4
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 3
T NAGURSKI STEFAN inż. Stopy lekkie. 3520 sl. + 1 tabl.
- P** 1931 338:622.33
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 3
T STEIN ALEKSANDER inż. Ogólnopolska Konwencja Węglowa. 1540 sl.
- P** 1931 658.531
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 3
T MARKIEWICZ TADEUSZ. Aparaty kontrolujące czas pracy. 1260 sl. + 3 rys.
- P** 1931 622.8
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 4
T BUDRYK WITOLD dr. inż. Ruch gazów w szczelinach, a pożary podziemne. 4190 sl.
- P** 1931 622.8
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 4
T PERRIN L. inż. górn. Zjawiska świetlne, wywołane zawaleniem się stropów z płaskowca. 1680 sl.
- P** 1931 662.8
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 4
T ŚWIĘTOSŁAWSKI W. i GROCHOWSKI M. Chemiczny Instytut Badawczy. Dział Węglowy. O punktach zapłnienia miału węgla kamiennego ze złóż polskich. 1320 sl. + 3 tabl.
- P** 1931 658.531:622
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 4
T KWIECINSKI ALFRED inż. Chronometrą w górnictwie. 1800 sl. + 8 rys. + 6 tabl.
- P** 1931 621.771.24
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 4
T K. K. Drogi rozwoju jakości cienkiej blachy. 1390 sl.
- P** 1931 622.81:622.323(498)
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 4
T BOLEWSKI ANDRZEJ inż. górn. z Zakładu Mineralogji i Petrografji Akademji Górniczej w Krakowie. O rzekomem ugaszeniu pożaru w Morenie. 490 sl.
- P** 1931 347.7:622.33
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 5
T KLENCZAR TOMASZ radca górn. Katowice. Ustalenie udziału poszczególnych kopalni we wspólnych szkodach górniczych. 3840 sl. + 10 rys. + 2 tabl.
- P** 1931 338.5:622.366(438)
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 5
T BOLEWSKI ANDRZEJ inż. Wstępne studjum nad kosztami produkcji siarki w Polsce. 1950 sl. + 2 rys. 720 sl. + 3 tabl.
- P** 1931 662.232.2
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 5
T KOZŁOWSKI TADEUSZ inż. Z badań nad wpływem saletry na zjawiska ciemnienia i „wypacania” dynamitu. 1080 sl. + 3 tabl.
- P** 1931 621.78:669.14
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 5
T NAGURSKI STEFAN inż. Paryż. Wpływ obróbki termicznej na opór właściwy stali zwykłych.
- P** 1931 355.01:622
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 5
T SIPPKO GUSTAW inż. techn. Wielka wojna światowa w stosunkach górniczo-hutniczych. 1610 sl. + 5 tabl. + 2 wykresy + 1 mapa.
- P** 1931 622.1:622.33
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 6
T URBAN JAN inż. górn. Obserwacje ciśnień w grubym pokładzie węgla. 3150 sl. + 15 rys.
- P** 1931 518.3:622.33
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 6
T KWIECINSKI ALFRED inż. Zastosowanie wykresów odchyień w górnictwie. 200 sl. + 2 tabl.
- P** 1931 347.7:622
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 6
T P. R. Nowa ustawa górnicza o stosunku właściciela pola górniczego do właściciela, względnie posiadacza gruntu. 2400 sl.
- P** 1931 621.33:622.6+622.8
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 9
T SMOLAŃSKI A. inż. Kolejki elektryczne i prądy błądzące w kopalniach (Komunikat Dozoru Kottów w Katowicach). 2170 sl. + 24 rys. + 5 tabl.
- P** 1931 622.25
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 9
T BENIS LUDWIK inż. Huta Król. Głębianie szybu „Wielki Jacek” poprzez zroby. 600 sl. + 10 rys.

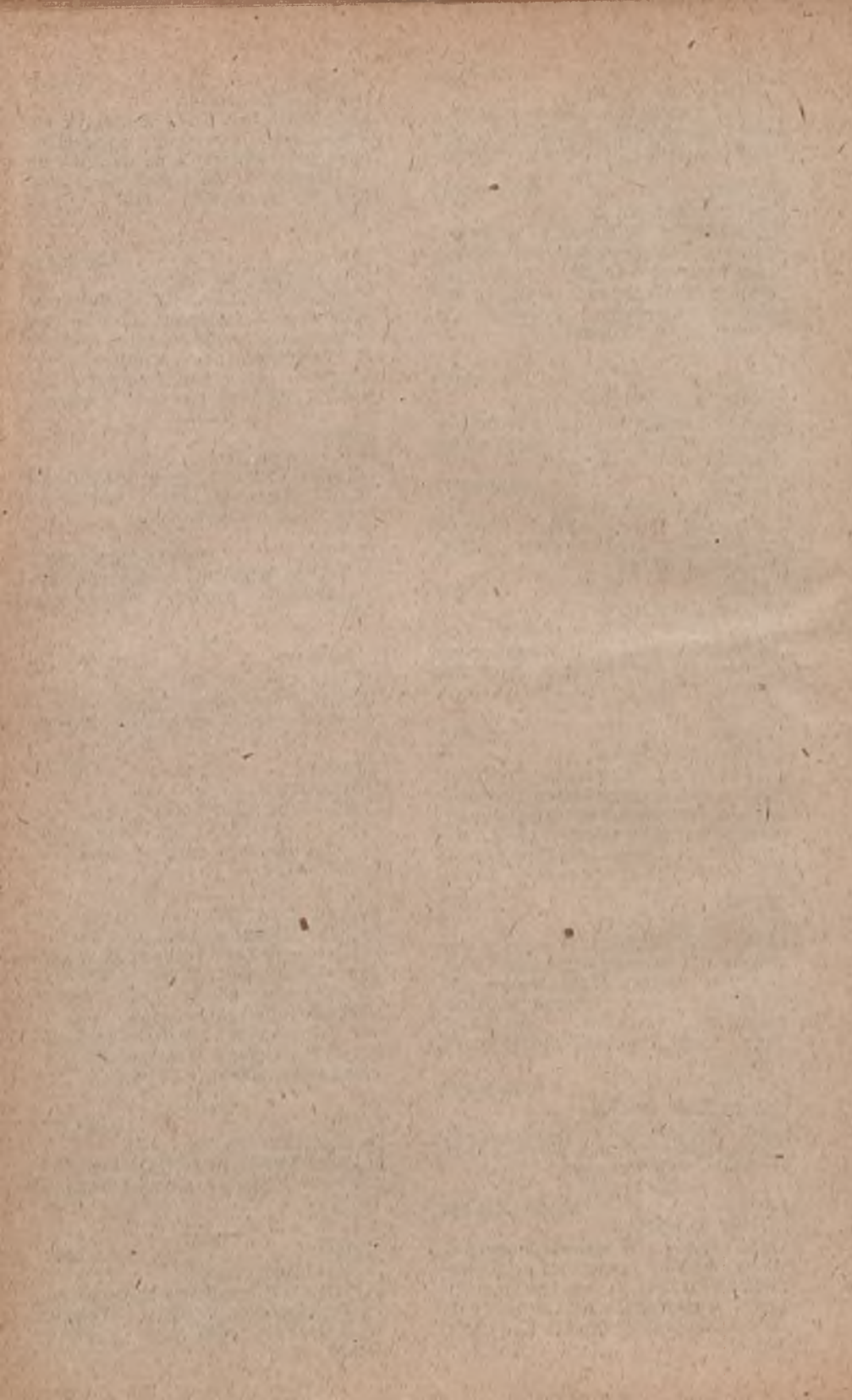
- P** 1931 622.1:662.2
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 9
T CYBULSKI WACŁAW inż. kóp. dośw., „Barbara”. Metoda badania pośredniego spłonek wybuchowych. 1400 sl. + 5 rys. + 6 tabl.
- P** 1931 622.1:662.7
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 9
T K. K. Nowe podstawy oceny koksu wielkopiecowego. 350 sl. + 1 tabl.
- P** 1931 669.1
B Przgl. Górn.-Hutn. Nr. 9
T K. K. Kilka uwag o szybkości odlewania zlewków stalowych. 200 sl.
- P** 1931 622.41
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 10
T WILK STANISŁAW inż. asystent Zakł. Górn. i Akad. Górn. w Krakowie. Wyznaczanie wielkości depresji naturalnej i wpływ jej na przewietrzanie kopalni. 800 sl. + 12 rys. + 11 tabl.
- P** 1931 661.5:669.14
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 10
T WÓJCIK ANDRZEJ inż. met. Warszawa Państw. Wytw. Uzbroj. Azot w stali. 3000 sl. + 50 rys. + 7 tabl.
- P** 1931 622.1
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 10
T BIELSKI Z. prof. inż. W sprawie „różdżki czarodziejskiej”. 1560 sl.
- P** 1931 622.83
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 11
T KOCHMAŃSKI TADEUSZ inż. Wielkość osiadania terenu pod wpływem górniczej odbudowy. 1360 sl. + 6 rys.
- P** 1931 338:622.23
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 11
T KWIECIŃSKI ALFRED inż. Wydajność, a koszty własne. 720 sl. + 7 rys. + 4 tabl.
- P** 1931 622.41
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 11
T SAŁUSTOWICZ ANTONI inż. górn. Przewietrzanie kopalń zapomocą kilku szybów wentylacyjnych. 480 sl. + 3 rys.
- P** 1931 659.163.41
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 11 i 12
T KORNFIELD KONRAD inż. met. Żeliwo zmiełkzone. 4000 sl. + 36 rys. + 15 tabl.
- P** 1931 658.386(063)
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 11
T X. X. Odpowiedź Rady Zjazdu Przem. Górn. Zakł. Dąbr. Krak. na ankiety w sprawie wyższego szkolnictwa technicznego. 630 sl.
- P** 1931 669
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 11
T K. K. Wpływ warunków chłodzenia na strukturę zlewków stalowych. 300 sl. + 2 rys.
- P** 1931 622.68
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 12
T BIELSKI Z. inż. Naturalne zbiorniki nafty w świetle najnowszych badań. 1400 sl. + 7 rys.
- P** 1931 622.323(438)
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 12
T CZARNOCKI STEFAN inż. górn. Możliwości odkrycia nowych terenów naftowych w Polsce i prowadzone w tym kierunku prace. 1680 sl.
- P** 1931 338:665.5
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 12
T WACŁAW BÓBR inż. górn. Polski przemysł rafineryjny. 840 sl. + 3 tabl.
- P** 1931 347.7:622.323
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 12
T BIELSKI Z. inż. Procenty brutto w polskim kopalnictwie naftowym. 960 sl.
- P** 1931 622.323
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 12
T JAKÓBKIEWICZ CZ. inż. górn. Obecny stan polskiego przemysłu naftowego. 1400 sl. + 7 tabl.
- P** 1931 669:622.23
B Przgl. Górn. Hutn. Nr. 12
T ZAŁĘŻE F. M. G. Końcówki z metalem „Widia”. 720 sl. + 4 rys.
- P** 1930 69(062):354
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Stosunki z władzami państwowymi. 1600 sl. + 3 rys.
- P** 1930 69(062)
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Udział w życiu gospodarczym, zawodowym i społecznym. 1580 sl.
- P** 1930 331
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Sprawy pracy. 2100 sl.

- P** 1930 69(062)
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Praca wewnętrzna w stowarzysze-
 niu. 2400 sl.
- P** 1930 69(062)
B Sprawozdanie Stow. Zawodowego
T Przemyslowców Budowlanych Rzplitej
 Polskiej na rok 1929 r. (25 rok istnie-
 nia) 12600 sl.
- P** 1930 69(062)
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Działalność Delegacji Stałej Zrze-
 szeń Budowniczych i Stowarzyszeń
 Zawodowych Przemyslowców Budo-
 wlnych R. P. 4480 sl.
- P** 1930 69(062)
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Sprawozdanie z działalności grupy
 XVI Budownictwa i Przemysłu Mine-
 ralnego na P. W. K. 2100 sl.
- P** 1930 69(062)
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Centrala gospodarcza przemysłu
 budowlanego. 980 sl.
- P** 1930 332.32
B Przgl. Bud. Nr. 1
T Kredyty budowlane B. G. K. w r.
 1929. 700 sl. + 4 tabl.
- P** 1930 332.32
B Przgl. Bud. Nr. 1
T ADAMIECKI WACŁAW. Badanie
 rentowności mieszkalnych domów
 czynszowych. 2420 sl.
- P** 1930 624.2.022.2
B Przgl. Bud. Nr. 1
T POMIĄNOWSKI JERZY. Odbudo-
 wa mostu kolejowego przez Wisłę pod
 Dęblinem. 760 sl. + 5 rys.
- P** 1930 694.642
B Przgl. Bud. Nr. 1
T wYSOKIŃSKI ADAM inż. Okna
 szwedzkie. 980 + 14 rys.
- P** 1930 69
B Przgl. Bud. Nr. 1
T DYŻEWSKI ALEKSANDER inż. Z
 zakresu organizacji i działalności pol-
 skich przedsiębiorstw budowlanych
 Tow. Akc. Zakładów Przemysł. Budo-
 wni. Fr. Martens i Ad. Daab w War-
 szawie. 1050 sl. + 10 tabl.
- P** 1930 92 (Bourdelle)
B Archkt. i Bud. Nr. 1 — 2
T TRZCIŃSKA-KAMIŃSKA ZOFJA
 i MARZYŃSKI STANISŁAW. Antoine
 Emile Bourdelle (wspomnienia z po-
 bytu w pracowni mistrza w r. 1928).
 1400 sl. + 13 rys.
- P** 1930 72(062)
B Archkt. i Bud. Nr. 1 — 2
T MICHEJDA TADEUSZ. Ze związku
 architektów na Śląsku. 1390 sl. + 109
 rys.
- P** 1930 721.92:728
B Archkt. i Bud. Nr. 1 — 2
T Konstrukcje żelazne dla domów
 mieszkalnych. 740 sl.
- P** 1930 728.1(Śląsk)
B Archkt. i Bud. Nr. 1 — 2
T J. B. Kolonje robotnicze na Śląsku
 320 sl.
- P** 1930 727
B Archkt. i Bud. Nr. 1 — 2
T EYCHORN F. Racjonalizacja bu-
 downictwa szkolnego (odczyt wygl.
 na posiedz. Koła Architektów dn. 15. I.
 1930) opr. H. Marcoin. 850 sl. + 16
 rys.
- P** 1930 728.4
B Archkt. i Bud. Nr. 1 — 2
T G. Na marginesie konkursu na dom
 Zw. Polskiego Nauczycielstwa Szkół
 Powszechnych. 770 sl.
- P** 1930 614.8:69
B Archkt. i Bud. Nr. 1 — 2
T IGNATOWICZ-ZAWILEJSKI B.
 inż. Ekspertyza katastrofy budowlanej
 w Pradze. 500 sl. + 4 rys.
- P** 1930 725.2
B Arch. i Bud. Nr. 4 — 5
T Dziesięciolecie działalności budo-
 wlanej Banku Polskiego. 2650 sl. +
 163 rys.
- P** 1927 726.5
B Archkt. i Bud. Nr. 8 — 9
T MACURA RUDOLF arch. Projekt
 kościoła w Czernie p. Kolniński. 3 rys.
- P** 1927 726.5
B Archkt. i Bud. Nr. 8 — 9
T ZBOROWSKI BRUNO arch. Prowi-
 zoryczny kościół w Wolkowysku. 3
 rys.

1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

- P** 1927 729.91
B Archkt. i Bud. Nr. 8 — 9
T NIEMOJEWSKI LECH arch. Projekt ołtarza w kaplicy Matki Boskiej w Wieczelni. 1 rys.
- P** 1927 725.09
B Archkt. i Bud. Nr. 8 — 9
T BALLENSTEDT ADAM. Dokoła Placu Wolności w Poznaniu. 750 sl.
- P** 1927 725.1+725.2
B Archkt i Bud. Nr. 10
T NORWERTH EDGAR. Konkurs na budowę gmachu Min. Robót Publicznych i Banku Gospodarstwa Krajowego. 830 sl. + 33 rys.
- P** 1927 735.09
B Archkt i Bud. Nr. 10
T TOEPLITZ TEODOR. O projekcie planu strefowego Warszawy. 900 sl. + 3 tabl.
- P** 1929 664.1.03
B Gaz. Cukr. Nr. 36
T SZYFER J. Automatyczny przyrząd do oznaczenia alkaliczności soku saturowanego w sposób ciągły. (P. R. Czeczeli i G. M. Liszczyński. Naucznyje Zapiski 7, 1928, 24 — 26). 160 sl. + 1 rys.
- P** 1929 664.1.03
B Gaz. Cukr. Nr. 36
T SZYFER J. O zastosowaniu refraktometra fabrycznego K. Zeissa do kontroli gotowania cukrzyicy i rzutu. (A. K. Kartaszew i B. G. Sawinow, Naucznyje Zapiski 6, 1928, 64 — 68). 140 sl. + 1 wykr.
- P** 1929 338.4:664.12+382
B Gaz. Cukr. Nr. 37 i 38
T Wszczęświatowa sytuacja cukrownictwa w świetle oceny Komitetu Ekonomicznego Ligi Narodów. 8180 sl. + 10 tabl.
- P** 1927 606.4:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T LICIŃSKI H. Z prac Komisji Wystawowej. 300 sl.
- P** 1929 606.4:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T Pawilon Przemysłu Cukrowniczego na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. 3180 sl. + 13 rys.
- P** 1929 338.4:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T DRZAŻDŻYŃSKI TADEUSZ dr. Dziesięć lat rozwoju gospodarczego cukrownictwa polskiego. 2110 sl. + 1 rys.
- P** 1929 337.4:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T DĄBROWSKI STANISŁAW. Rozwój techniczny cukrownictwa w Polsce Odrodzonej. 3720 sl. + 22 rys. + 4 wykresy.
- P** 1929 621.311:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T ŚLIWIŃSKI STANISŁAW. Rozwój urządzeń elektrycznych w ciągu 10-letnia w polskim przemyśle cukrowniczym. 1190 sl. + 4 rys. + 1 tabl.
- P** 1929 338.97:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T MIKULSKI BOLESŁAW. Światowy kryzys cukrowy. 1340 sl. + 1 rys.
- P** 1929 062+663.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T GRZYBOWSKI ST. O działalności Instytutu Przemysłu Cukrowniczego w Polsce (referat wygł. w Poznaniu na VII Zjeździe Cukrowników Rzeczypospolitej Polskiej w dn. 22 czerwca 1929 r.) 3220 sl.)
- P** 1929 063+664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T IWASIEWICZ JAN. Zadanie i prace Komisji Propagandy (referat wygł. w Poznaniu na VIII Zjeździe Cukrowników Rzeczypospolitej Polskiej w dn. 22 czerwca 1929 r.) 1790 sl.
- P** 1929 664.12+016
B Gaz. Cukr. Nr. 39
T PRZYREMBEL ZYGMUNT. Rozwój polskiego piśmiennictwa cukrowniczego w ostatnim dziesięcioleciu. 530 sl.
- P** 1929 338.4:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 40
T J. F. 1928 — 29 rok cukrowniczy. 750 sl.
- P** 1929 656.03
B Gaz. Cukr. Nr. 40
T IWASIEWICZ JAN. Zwyżka taryfy kolejowej. 580 sl.
- P** 1929 338.8:664.1.057
B Gaz. Cukr. Nr. 42
T J. F. Koncentracja w przemyśle rafinerskim europejskim. 560 sl.
- P** 1929 628.3:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 42
T POLAK F. inż. Oczyszczanie wód brudnych w cukrowniach. 1190 sl.

- P** 1929 339:664.1
B Gaz. Cukr. Nr. 43
T J. F. Spożycie cukru w 1928/29 r. w głównych krajach Europy oraz w St. Zjedn. Ameryki. 290 sł. + 8 tabl.
- P** 1929 662.6:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 43
T DĄBROWSKI IGNACY. Stacje wyparne w cukrowniach czynnych podczas kampanji 1928/29 r. (Materiały statystyczno-techniczne Wydziału Mechaniczno-Cieplnego Instytutu Cukrownicze w Polsce). 640 sł. + 6 tabl.
- P** 1929 337:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 44
T J. F. Inicjatywa Ligi Narodów w sprawie zmniejszenia podatku od cukru. 480 sł.
- P** 1929 628.3:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 44
T POLAK F. inż. Nowe sposoby oczyszczania wód brudnych w cukrowniach. 920 sł.
- P** 1929 664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 44
T PIECHOWSKI J. Przyczyny jednostronnego zużycia obmurowania pieca wapiennego (inż. B. Block Deut. Zuckerind. 53 (1928 601—504) 210 sł. + 2 rys.
- P** 1929 664.1.03
B Gaz. Cukr. Nr. 44
T SZYFER J. Rozważania fizykochemiczne nad zastosowaniem podsiarczynów w cukrowni. Krystalizacja. Barwienie i odbarwienie. (J. R. Meistré Bull. de l'Assoc. des Chimistes. 45 (1927/28) 103—108,602—604). 240 sł.
- P** 1929 664.1.057
B Gaz. Cukr. Nr. 44
T KSIĘŻOPOLSKI K. W sprawie wytrzymałości rafinady wirówkowej i rafinady w głowach (S. S. Kucew i M. R. Kotlarienko (z laboratorium doświadczeń cukrowni „Dierugiño” Żurn. Sach. Promyszl. (1927) 566—569) 220 sł.
- P** 1929 339:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 45
T ROMANOWSKI BOHDAN. Miasto i wieś, jako spożywczy cukru. 450 sł. + 4 tabl. + 2 wykresy.
- P** 1929 633.63+631.563
B Gaz. Cukr. Nr. 45
T SZYFER J. W sprawie konserwowania buraków zapomocą suszenia (Komunikat 3-ci o przechowaniu buraków wysuszonych inż. techn. G. S. Bienin Naucznyje Zapiski 6, (1928), 160 sł.
- P** 1929 664.1.03
B Gaz. Cukr. Nr. 45
T DZIĘGIELEWSKI J. Z praktyki cukrowniczej. W kwestji opłacalności lepszego wysładzania na dyfuzji (inż. J. Hamous Z. Zuckerind. Cechoslov. Rep. 52 (1927/1928). (292 — 294). 180 sł.
- P** 1929 662.6:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 45
T MARKIEWICZ J. W sprawie prawidłowego obliczania powierzchni ogrzewalnej podgrzewaczy (inż. E. R. Krajewski i I. I. Czernobylskij z Ukraińsk. Inst. Cukr. Naucznyje Zapiski 5 (1927/28) 140 sł. + 1 wykres.
- P** 1929 664.1.03
B Gaz. Cukr. Nr. 45 i 46
T SMOLENSKI K. prof. i REICHER W. inż. Niezwykły osad z turbokompresora gazu saturacyjnego.
- P** 1929 664.12+658.5+658.2
B DĄBROWSKI K. Samoczynna sygnalizacja ciągłości pracy fabryki.
T 700 sł.
- P** 1929 063+664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 46
T J. F. Nowy pomysł międzynarodowej Konwencji Cukrowniczej. 1800 sł.
- P** 1929 621.65
B Gaz. Cukr. Nr. 47
T PRAWDZIC-LAYMAN L. dpl. KOKELI ZYGMUNT inż. mech. Pompy obrotowe do gazów systemu „Elmo”. 2300 sł. + 10 rys.
- P** Gaz. Cukr. Nr. 47 664.12 378
B SMOLENSKI K. prof. inż. techn.
T kierownik Zakł. Technologji Węglowodanów Politechniki Warsz. i SIWICKI A. inż. techn. adjunkt Zakł. i docent Technologji Węglowodanów. W sprawie Cukrowniczej Stacji Doświadczalnej w Politechnice Warszawskiej. Komunikat IV. 900 sł. + 2 rys.
- P** 1929 664.1.03
B Gaz. Cukr. Nr. 48
T SMOLENSKI K. prof. Oczyszczanie soków w czasie kampanji bieżącej. 700 sł.
- P** 1929 628.3
B Gaz. Cukr. Nr. 48
T POLAK F. inż. Stacja Doświadczalna Oczyszczania Ścieków Miejskich w Warszawie. 1440 sł. + 2 rys. + 1 tabl.

- P** 1929 656.03
B Gaz. Cukr. Nr. 48
T A. L. Obliczanie przewoźnego od ładunków wagonowych za wagę rzeczywistą i według ładowności wagonów. 810 sl.
- P** 1929 621.311+620.4
B Gaz. Cukr. Nr. 49 i 52
T ŚLIWIŃSKI STANISŁAW. Udział przemysłu cukrowniczego w elektryfikacji Wielkopolski i Pomorza. (Referat wygł. na Zebraniu Kierowników Cukrowni w dn. 17 sierpnia 1929 r. w Poznaniu). 3900 sl. + 2 rys. + 1 tabl.
- P** 1929 382:664.12
B Gaz. Cukr. 49 i 50
T J. F. Wywóz cukru z Polski w pierwszych 3 kwartałach 1929 r. w świetle statystyki urzędowej. 930 sl. + 14 tabl.
- P** 1929 664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 49
T KRZĘTOWSKI JERZY inż. dypl. Przenośnik drgawkowy, żeberkowy. 320 sl.
- P** 1929 633.63+631.8
B KOSIŃSKI IGNACY dr. Wartość użytkowa nawozów azotowych pod buraki cukrowe. 2340 sl. + 2 tabl.
- P** 1929 621.165:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 51
T KOKELI ZYGMUNT inż. mech. Turbiny parowe w cukrownictwie. 1200 sl. + 10 rys.
- P** 1929 338.4:664.12
B Gaz. Cukr. Nr. 51
T J. F. Szacunek Willet'a i Gray'a, dotyczący wielkości światowej produkcji cukru w 1929/30 r. 220 sl. + 3 tabl.
- P** 1929 382:633.63
B Gaz. Cukr. Nr. 52
T J. H. Handel zagraniczny nasionami buraka cukrowego Polski w ostatnich trzech latach 1926/27 — 1928/29. 270 sl. + 7 tabl.
- P** 1926 624.04:626.4
B Czasp. Techn. Nr. 4
T MAZUR M. inż. Obliczenie komory wyrównawczej. 180 sl. + 3 rys.
- P** 1926 624.2+625.745.1
B Czasp. Techn. Nr. 5
T RAPACZYŃSKI MARJAN inż. Drewniany most kratowy syst. inż. Rechiniewskiego na Sanie w Lisku. 1770 sl.
- P** 1926 697.5+338.5
B Czasp. Techn. Nr. 5, 6, 7 i 8
T WITKIEWICZ ROMAN inż. prof. Politech. Lwów. Użycie pary odłotowej do ogrzewnictwa i przenoszenia ciepła na odległość. 4480 sl. + 14 rys.
- P** 1926 (621.209+621.311) (438)
B Zakopane
T Czasp. Techn. Nr. 6
T POMIANOWSKI K. prof. Elektryfikacja Zakopanego. 1050 sl. + 3 rys.
- P** 1926 669.9:621.181
B Czasp. Techn. Nr. 7
T LANGROD ADOLF dr. inż. Próba blach kotłowych z próbką szybko ostudzoną. 1020 sl. + 4 rys.
- P** 1926 (386.7:626.1) (438)
B Czasp. Techn. Nr. 7, 8 i 9
T TILLINGER T. inż. Uzasadnienie ekonomiczne budowy kanałów w Polsce. 550 sl. + 7 rys. + 3 tabl.
- P** 1926 658.311.56(44)
B Czasp. Techn. Nr. 7
T DĄBROWSKI ANTONI inż. Laboratorium psychotechniczne tow. tramwajów i autobusów w Paryżu. 600 sl.
- P** 1926 539.3
B Czasp. Techn. Nr. 7
T HUBER M. T. Kryterja stałości równowagi i ich stosunek do statyki układów sprężystych (Praca przedstawiona na posiedzeniu Komisji Lwowskiej Akademii Nauk Technicznych dn. 5. III. 1926 r.) 300 sl.
- P** 1926 (626.7+627.51) (44) Paryż
B Czasp. Techn. Nr. 7
T MAZUR M. Ochrona Paryża od powodzi. 320 sl.
- P** 1926 (626+620.1+627.8) (8)
B Kalifornia
T Czasp. Techn. Nr. 7
T MAZUR M. inż. Doświadczalna przegródka doliny w Kalifornii. 180 sl.
- P** 1926 621.643.26
B Czasp. Techn. Nr. 7
T M. M. dr. Zastosowanie rur drewnianych. 150 sl. + 1 rys.
- P** 1926 626.1(492+498)
B Czasp. Techn. Nr. 7
T MAZUR M. inż. Połączenie wodne Rotterdam-Gałacz przez Ren — Men — Dunaj. (Z. d. Ö. Ing. u Arch. Ver. 1925. 17. IV.) 660 sl.

w przemyśle europejskim produkcja w tym samym okresie czasu, spadła do 91% w stosunku do przedwojennej.

Stany Zjednoczone Ameryki Północnej przerabiają dziś prawie połowę produkowanej u siebie bawełny; — Chiny, Japonia i Indie wzmożły po wojnie ogromnie swój przemysł bawełniany, a Indie, posiadające monopol na jutę, przerabiają dziś już 60% tego surowca, podczas, gdy do roku 1855-go nie posiadały ani jednej fabryki. Zachodnio-europejski przemysł lniarski, który przed wojną 85% potrzebnego mu surowca czyli 350000 ton rocznie utrzymywał z Rosji, obecnie upada z powodu wysokich cen i braku lnu, podczas gdy Rosja w ostatnich latach w dwójnasób powiększyła swoją plantację lnu.

Nie potrwa długo, a kraje dostarczające nam obecnie surowce włókiennicze zaczną Europę zalewać gotowemi wyrobami. Będzie to zjawisko z punktu widzenia czystej doktryny ekonomicznej całkiem logiczne i zdrowe. Poczóż bowiem przewozić na 1000-ce kilometrów surowiec, który w przerobie daje znaczne odpadki, kiedy można ekonomiczniej przywozić gotowy towar, wyprodukowany na skutek niskich płac znacznie taniej.

Zaznacza się przeto już dziś zupełna przemiana warunków egzystencji europejskiego przemysłu włókienniczego. Przemysł ten skazany będzie coraz więcej na wyłączny zbył wewnątrz Europy, skutkiem czego aktualnem staje się pytanie, czy kontynent nasz bez poważnego uszczerbku dla swego dobrobytu będzie mógł na stałe zaopatrywać się w egzotyczne surowce włókiennicze, nie znajdując dla nich trwałego ekwiwalentu w odpowiednim zbyciu gotowych towarów. Równowagę tę stwarza na razie — choć z trudem — eksport maszyn włókienniczych i innych wytworów europejskiej techniki, jednak tylko do czasu, aż rozwój gospodarczy zamorskich krajów nie uzależni ich i pod tym względem od importu europejskiego.

W perspektywie dziejowej samowystarczalność Europy pod względem surowców włókienniczych będzie się jako konieczność coraz natężniej narzucała jej życiu gospodarczemu. Innemi słowy: Europa zdąży pod względem bazy surowcowej swego włókiennictwa do stanu, w którym 150 lat temu się znajdowała. A był to — pozostawiając na stronie moment społeczno-gospodarczy — stan pod względem jakościowym z pewnością lepszy od obecnie istniejącego.

Nie da się bowiem zaprzeczyć, że razem z mechanizacją wkroczył do życia społeczno-wytwórczego pierwiastek znacznego obniżenia jakościowego produkcji. Przejaw ten wystąpił we włókiennictwie ze szczególną wyrazistością. Nie mając zrazu dostępu do produkcji środków żywności, technika najpierw opanowała najważniejszą po rolnictwie dziedzinę odzieżową, zastępując bądź to wieśniaka, bądź też rzemieślnika-tkacza. Jeden i drugi, wykonując pracę swą ręcznie, w interesie jej wydajności i skuteczności starał się o surowiec najlepszy, operując zresztą takim, jakiego mu lokalne warunki glebowe i klimatyczne dostarczały. Pod względem estetyki zewnętrznej dawniejsze wyroby włókiennicze odzwierciedlały wprawdzie tylko prymityw ludowego pojmowania piękna, odznaczały się jednak szarmonizowaną prostotą, przede wszystkim zaś były solidne i trwałe.

Inaczej było z tkaninami fabrycznymi. Przedsiębiorca fabryczny uważał technikę przede wszystkim, jako środek doraźnego zubożenia się. Mogąc liczyć na szeroki zbyt i konkurencję z wyrobami samodzielnymi tylko przy jak największej taniości towarów, dbał jedynie o nią, nie dbał zaś zupełnie o jakość i trwałość. Zewnętrzny wygląd nie mógł mu być obojętnym, gdyż w dużej mierze decyduje o pokupności towaru, to też braki wewnętrzne tkaniny starał się pokrywać zewnętrznym szychem „apretury“. Jedną przewagę o kapitalnej gospodarczej doniosłości miała we włókiennictwie wytwórczość mechaniczna nad ręczną, pozwalając mianowicie spożytkować dany surowiec na wyrób przeciętnie znacznie cieńszy. Cienkość tkanin jest jednym z naczelných wymagań cywilizacyjnych człowieka. Oprócz obfitego zaopatrywania człowieka w tanie wyroby włókiennicze, dawała mu technika tkaniny o delikatności odpowiadającej jego wysubtelnionym kulturalnym potrzebom.

Ponieważ bawełna, z natury swego włókna, daje przeciętnie cieńsze wyroby od lnu, przeto, zmechanizowanie jej przerobu musiało upowszechnić konsumpcję bawełny w niesłychanej mierze. Jeśli uwzględnić, że według danych za pierwsze półrocze 1928 r., całość przerobu lnu rosyjskiego dała przeciętnie 5 razy grubszą nitkę, aniżeli całość przerobu fabrycznego bawełny rosyjskiej, to można sobie wyobrazić, jak dalece zmechanizowanie bawełny musiało upośledzić konsumpcję lnu.

Z jednostki wagowej surowca pozwalała technika wyrobić cieńszą nitkę, a przeto i więcej metrów kwadratowych płótna, czyniąc jednak równocześnie płótno to słabszem i podlegającym szybszemu znoszeniu.

Z drugiej strony trwałość płótna obniżaną też była przez wciąganie do przerobu fabrycznego coraz to gorszych gatunków surowca. Fabrykant spostrzegł, że im słabsze płótno puszczał na rynek, tem więcej stwarzał dla siebie szans zatrudnienia swego warsztatu. W tem tkwi geneza szukania coraz to nowych surowców egzotycznych, możliwie złych jakościowo, byle tanich. Juta jest w tym względzie typowym przykładem.

Tandetność stała się z czasem synonimem fabrycznej produkcji tekstylnej. Ujawnia się to dziś najlepiej w ocenie społecznej wartości wyrobów przemysłu ludowego, makat i dywanów, w stosunku do wyrobów fabrycznych. W rzeczywistości ten sam stosunek zachodzi w wyrobach powszechnego odzieżowego użytkowania.

Wszelako nie znaczy to bynajmniej, że tandetność jest synonimem techniki włókienniczej jako takiej, jest ona tylko następstwem nadużywania techniki przez człowieka do celów doraźnego zubożenia się, pod pozorem służenia interesom szerokich warstw, domagających się rzekomo taniego wyrobu. Nie technika więc jako taka obniżyła poziom jakości tekstyljów, a wciągnięcie do przerobów coraz to pośledniejszych surowców przez świadomego swego doraźnego interesu przedsiębiorcę.

Rzeczywisty interes społeczno-gospodarczy jest sprzeczny z metodami praktyki przemysłowej. Jeśli bowiem zważyć, że w gotowym wyrobie — w zależności od cenności surowca i kosztów przerobu — 30 do 50% wartości towaru przypada na surowiec,

a 50 do 70% na koszty jego przerobu, to używanie tak wysokiego udziału kosztów pracy fabrycznej w wartości wyrobu na to, aby ten wyrób możliwie szybko uległ zużyciu, jest najwyraźniejszym marnotrawstwem gospodarzem. W samó sedmo rzeczy trafia też owo znane twierdzenie rozumnego konsumenta, że jest zbyt biedny, aby się tanio ubierać.

Wymyślenie czynnika mody było dalszym sposobem stwarzania dla przemysłu nieograniczonych możliwości produkcyjnych. Moda sprzyja ogromnie używaniu nietrwałych wyrobów i tanich surowców, jako taka jednak jest czynnikiem na wskroś antygospodarczym; jasnym bowiem jest, że szlachetne surowce, jak wełna i jedwab mogłyby zupełnie dobrze odpowiedzieć wymaganiom człowieka co do częstszej zmiany odzieży, chodzi bowiem wyłącznie o zmianę barw i krojów ubrania, które przy posiadaniu większej ilości trwałych szat potrzebowałyby tylko ulegać odświeżaniu i przeróbkom. Tak było za dobrych dawnych czasów.

IV.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że samowystarczalność włókiennicza Polski, związana z koniecznością nawrotu do użytkowania krajowych surowców włókienniczych, dałaby w rezultacie nie tylko podniesienie poziomu kultury ubierania się w kraju, lecz przyczyniłaby się do zracjonalizowania całokształtu naszej gospodarki włókienniczej.

Jako surowce rodzime wchodziłyby w rachubę: len i konopie, wełna owcza oraz jedwab naturalny i sztuczny. Zachodzi pytanie, czy przestawienie naszego przemysłu włókienniczego na te surowce byłoby technicznie możliwe, następnie zaś, czy byłoby ono zgodne z wymaganiami gospodarzami interesu kraju.

Techniczna strona problemu samowystarczalności traktowana być musi w ścisłym związku z poszczególnymi surowcami.

Najłatwiej dałby się przystosować do konsumpcji surowca krajowego przemysł wełniany. Według pracy E. B. Diettrich'a, opublikowanej w numerze 4 i 5 miesięcznika „Revue Internationale du Travail“ wydawanego przez Międzynarodowe Biuro Pracy, miała Polska w roku 1929 — 426000 wrzecion zgrzebnych i 500000 wrzecion czesankowych, co czyni łącznie 3,4% ogólnoswiatowych wrzecion wełnianych; jest to przeszło dwa razy więcej, niżby odpowiadało jej udziałowi w zaludnieniu świata.

Przemysł wełniany jest w Polsce rozbudowany daleko ponad normę potrzeb krajowych, co stwarza dla niego fatalne warunki egzystencji. Wprawdzie w Niemczech przemysł wełniany jest dwa i pół raza więcej rozbudowany na głowę ludności aniżeli w Polsce, zato konsumpcja wełny w Niemczech z 2,5 kg na głowę ludności jest pięć razy większą od polskiej. Widzimy też istotnie, że przemysł wełniany niemiecki przerobił w roku 1928 — 37 kg wełny na wrzeciono, polski natomiast tylko 19 kg. I tę skromną skalę produkcji mógł on utrzymać tylko dzięki forsowaniu eksportu, co się wyraża w tem, że niemal połowę importowanej wełny przemysł nasz reeksportował w formie półfabrykatów względnie gotowych wyrobów.

Możliwość zastąpienia obcej wełny krajową nie ulega najmniejszej wątpliwości. W warunkach, kiedy nawet produkcja żyta musi być chroniona przed importem zagranicznym, pozostawienie surowca wełnianego własnemu losowi musi oczywiście prowadzić do zaniku produkcji krajowej wełny. Mamy też istotnie tylko około 2 milj. owiec i produkujemy około 3500 ton wełny, importujemy natomiast rocznie od 18 do 20000 ton. Jest znamienne, że oprócz chłopa na wschodzie Polski hodowlą zajmuje się w znacznej mierze wielka własność na zachodzie Polski, prowadząca gospodarkę intensywną, aby przeczyło ogólnie przyjętej zasadzie, że hodowla owiec możliwa jest tylko w warunkach ekstensywnej gospodarki rolnej. Pochodzi to stąd, że w intensywnie prowadzonym gospodarstwie jest wiele odpadków, które z pożytkiem konsumuje właśnie mało wymagająca owca.

Wełna w gospodarce włókienniczej, prowadzonej racjonalnie, w interesie konsumenta a nie tylko przedsiębiorcy fabrycznego, winna zajmować naczelne miejsce. Jako jedyny surowiec ciepłodajny, nadaje się ona najlepiej do warunków naszego klimatu, jest też równocześnie — obok jedwabiu — najcenniejszym i najtrwalszym w noszeniu materiałem włókienniczym. W gospodarce nastawionej na tandetność, musi być ona oczywiście wypierana przez materiał gorszy.

Wyroby wełniane są też dla tego szczególnie cenne w noszeniu, że się nie gniją, układając się natomiast w miękkie, szlachetne fałdy. To też w Grecji i w Rzymie, gdzie wyroby bawełniane ukazały się dopiero około roku 200 przed Chrystusem, i to nie własne, tylko pochodzenia wschodniego, noszono odzież wierzchnią wyłącznie z wełny, a len służył tylko dla bielizny. Istotnie trudno sobie wyobrazić „chiton“ greckie i „togi“ rzymskie z innego materiału jak wełnianego. W Chinach, gdzie przecież od tysiącleci znają i hodują bawełnę, materiałem dominującym w stroju narodowym jest jedwab obok wełny. Ale Chiny nie znały dotychczas przemysłu fabrycznego, wprowadzają go dopiero forsownie, a z nim szlachetna ich kultura odzieżowa z pewnością standecyje. Chińczyk najwidoczniej w rezultacie swego doświadczenia dziejowego doszedł do przekonania zupełnie słusznego, że praca ręczna w zastosowaniu do najtrwalszego materiału włókienniczego, jakim jest jedwab, nieskażony fabrycznym obciążeniem solami metali, daje najlepsze gospodarcze wyniki. Technika przerobu wełny poczyniła bodaj największe postępy, przez umożliwienie wykorzystania surowca w procesie czesankowym do wyrobu najcieńszych materiałów.

Ale przemysł wełniany umożliwia także produkcję bardzo tanich materiałów przez wtórne wykorzystanie surowca w procesie odpadkowego przedzenia. Coprawda sfery robotnicze, wchodzące tu w rachubę, jako konsumenci, a zużywające przy pracy odzież swą w szybkim tempie, na noszeniu tandety takiej najgorzej wychodzą.

d c. n

Są do nabycia wydawnictwa Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych

po znacznie niższych cenach

Katalog książek, czasopism i oddzielnych broszur z dziedziny **Polskiej Techniki** wydanych od 1918 r. do 1928 r. wraz ze **skrótem Działowym i Alfabetycznym** Klasyfikacji Dziesiątej.

W cenie 12,50 zł.

Spis Członków Stowarzyszeń Technicznych należących do **Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych.**

W cenie 6,25 zł.

Klasyfikacja Dziesiąta opis systemu i skrócone tablice.

W cenie 6,25 zł.

Referaty i Wnioski zgłoszone na Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych w 1927 r. we Lwowie pod hasłem **Pracy Gospodarnej.**

W cenie 12,50 zł.

Referaty i Wnioski zgłoszone na Zjazd Polskich Techników Zrzeszonych w 1929 r. w Poznaniu pod hasłem **Pracy Gospodarnej.**

W cenie 6,25 zł.

Członkowie Towarzystw Zrzeszonych korzystają z 20% zniżki powyższych cen

Związek Polskich Zrzeszeń Technicznych Czackiego 5

OGŁOSZENIE

Okręgowy urząd Budownictwa Nr. IV w Łodzi — ul. Zamenhofs 8 — ogłasza następujące przetargi nieograniczone:

a) dnia 19. VIII. 1932 roku.

- 1) Na przebudowę koszar 26 p.a.l. w Skierniewicach o godz. 10-ej.
- 2) Na przebudowę koszar i budowę szopy dla komp. telegraficznej w Skierniewicach o godz. 11-tej.
- 3) na remont i przebudowę pomieszczeń dla komp. telegraficznej w Częstochowie (Aniołów). o godz. 12.

b) dnia 30. VIII. 1932 roku.

- 1) Na instalacje oświetlenia elektrycznego w stajniach i koszarach 26 p.a.l. w Skierniewicach o godz. 10-ej.
- 2) Na instalację oświetlenia elektrycznego w koszarach i stajni komp. telegr. w Skierniewicach o godz. 11-ej.
- 3) Na instalacje oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach dla komp. telegr. w Częstochowie o godz. 12-tej.

Wadium wynosi 3% sumy ofertowej i winno być złożone w kasie i Urzędu Skarbowego w Łodzi na depozyt Okręgowego Urzędu Budownictwa Nr. IV.

Dla robót powyższych obowiązują warunki ogólne i szczegółowe Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Okręgowy Urząd Budownictwa Nr. IV. zastrzega sobie dowolny wybór oferenta, względnie nieprzyjęcie żadnej oferty.

Druki ofertowe można nabyć w godzinach urzędowych, przytem należy zapoznać się z warunkami przetargowemi.

Nr. 825-38/III/32/Bud.

KIEROWNIK OKR. URZ. BUD. Nr. IV.

Do sprzedania

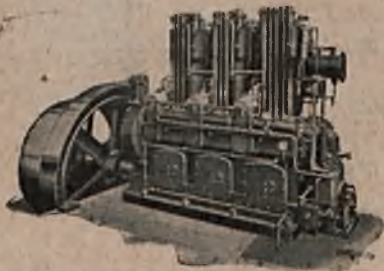
Do sprzedania

MOTOR SPALINOWY

SEMI-DIESEL fabr. PERKUN

z roku 1929, poziomy, jednocylindrowy, 2900 obr. wagi 5100 kg. 40 H P
Był 3 miesiące w użyciu po 7 godzin. — Nowy kosztował 16.000 złotych.

WIAD.: firma budowl. „TOR“ w Gdyni — inż. BOL. SZEMIOT

BYŁY MONTER FIRMY M. A. N.

Wykonywa:
remont, montaż, badanie

Specjalność

SINIKI „DIESLA„ na gaz ssany
na gaz ziemny!!!

Z. PORZUCZEK

Warszawa, Okopowa 61, tel. 11-85-79